

ואלו מותרין פרק שני נדרים

עין משפט גד מצוה

בז א ב מיי פ"ב מהל' נדרים הלכ' יב סגג לארין רמא טוש"ע י"ד סמין רח טש"ע ז: **בז** ג מיי פ"ד מהל' מירות הלכה יג יד טוש"ע ט: **בז** ד מיי טס הלכ' טו טוש"ע טס טש"ע ג: **ג** ה מיי טס הלכה טו: **גא** ו מיי פ"ג מהל' נדרים הלכה כד טוש"ע י"ד ס"י גר טש"ע א: **גב** ז מיי פ"ב מהל' אסורי ביאה הלכ' ד סגג לארין קרי טוש"ע אה"ע ס"י כח טש"ע ד וטוש"ע אר"ס ס"י רמ טע"י ז:

תוספות

ואמר לא נדרתי אלא בהרמו של ים. לטון מלצה לטון משטח חרמים תהיה בתוך היס (ומקבל טו): לא נדרתי אלא בעצב. אחד של כהנה שהמתי צמיצמי להיות נדר בו להטעות העולם להאמין דברי שיהו כנזרים כי אני נדר נדר גמור: כולן אין נשאלין עליהם. ואין זריצין שאלה נתי"ח אצל ע"כ שאלה לישאל ענין אותו דקאמר בגמרא טעם טעם הישר כנזרות על ידי טעמים הללו שהיא אמר עבשיו שלא היה מושגב נדר אע"פ שאינו נדר ולכסוף כל לישאל עליו לפי שלטו טרפו שמה נדר גמור הוא עושין אותו לנהוג אסור כימים שנהא נה הישר: ומהמירין עלי"ו. מפרש בגמרא דלא פתיחין במחטה לומר לך ע"ך או כדו תהיה אלא ריבין לומר לו דלשתת לא יבא לך נדר דחוב חרטה גמורה דכפי"ת: והב"א פותחין לו פתח ממוקם אחר דמחמת כלומר זאת הסומא אני מודה לך דלא פתיחין ליה במחטה אלא ריבין לבקש לו פתח ממוקם אחר דהיינו דלשתת דהכי לא נדר אצל מיישגל ליה מיישגל ליה וקשה אם כן אמתי שיק לישגל דמתי' דמתימין עליו דלאמר ח"ק הואיל ולא פלגי עליה דמתימין ונקטו כלשתת אחרינא פותחין ליה לומר דמתימין משמע ועוד דכירושלמי משמע דפלגי רבנן עליה ח"ק דמתימין עליו לך נראה לרי"י דרבנן פלגי ח"ק דמתימין עליו דפותחין ממוקם אחר דלפוקי שלא יתיירו לו ונגופו שלן נדר כלל כיון שהיה דעבמו לקבנות מליס וכו"א כן אלא מפקחין לו ממוקם אחר כמו בשאר נדרים או על ידי פתח דלשתת דהכי לא נדרת [אין] ע"י חרטה:

במתני' נדר נחרס. דלאמר חפץ זה חרס עלי וסוב אמר לא נדרתי אלא בחרמו של ים על שם הרשת שרדין בו את הדגים ולא נחרס ממש: אלא בקרבנות מליס. דרוגות שמקריבין לפני מליס: וכן אם אמר הריני עומי קרבן. דמשמע שהקדיש את עצמו וסוב אמר לא נדרתי אלא בעצמי ממש: על כל אלו אין נשאלין להן. דאין זריצין שאלה דודאי מותר הואיל ואינה אמרי דעל דעת כן אמרו: ואם נשאלו. אם נזאו לישאל: והממס אומרים פותחין להן פתח. דחרטה ומוכיחין אותן שלא ינהגו קלות ראש בנדרים: גב' וכו' אין נשאלין. דאין פותחין להם פתח ואין מתיירס להן דקנסינן להו משום דנדרת ממש משמע: והדר מני אם נשאלו. דמשמע דנשאלין: וכו' אין זריצין שאלה. דמותרין בלא שאלה: נד"א בתלמוד חסם. דאקראי הוא דנדר כה"ג ולא אתי למיסרף: אצל ע"כ שאל לישאל עונשים ארסו ומחמיריס עליו. כדי שלא יהא רגיל לנדרו בו: ועבר על נזירותו. דכסבור בטעות נדר ואחרי כן צא לישאל: אין נוקטין לו. לפתוח לו בחרטה: נזירות מועטת. שקבל עליו נזירות ל' יום. אצל אם קיבל נזירות מרובה ועבר וסתה ק' יום אין אומרים ינהג אסור ק' יום שנהא הישר אלא לעונש ל' יום כסתם נזירות. הכי נמי עושין אותו שיהנה אסור בנדרו וכימים שעכב כל נדרו דכשאר לא נדרתי אלא בחרמו של ים והנה הישר נדר על נזירתו ומועטת. קודם לישאל: כי דינא דמוזקקי ליה. קודם שינהוג אסור בעצמו לא עביד שפיר: **סופוך למעול בנדרים.** אם תרצה לנדר: **סופוכי.** פנים כנגד עורף שצאים על נשותיהן שלא כדרכן: **סופוכיס שולחן.** היא למעלה והוא למטה: אינו

תורה אור השלם

1. ויאמר משה אל ה' אל תיקרא בי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תתקטרו: שמות כ טו:

מוסף רש"י

עצמי קרבן. דמשמע דמי עלי (ראמיה בשחם). על כולן. כל אלו שניטע בשמתנו שם נדר כסתם אסור ואם טען אחר הנדר לך כימינא השתא. אין נשאלין דרמיה שחם. כימים שנדג בהן הישר. שאל קיבל נזירות כסתם ונשה ממן בטעיה עשה ימים ונעמא למחיס וסתה יין י ימים אחרים ואח"כ נשאל לנכס. אין אומרים שאותן ימי אסור ועליו נון הנין, אלא טעם ער כי ימים בטעיה וכן נמי בנזירות מרובה (נדר כב). חזקה בנדרות מועטת. חזקה או כי חרטיס, אצל אם מר בנזיר שיה ועבר שנה חרטיס ליה שניאז וכן טעם נזירות מירא וישאל דיו, ויבנן כנזיר דלחמתי מתמירין עליהו דלא פתחין להו בחרטה ובעינן פתח הואיל ועברו ומיהו מתירין להם מדר (ראמיה בשחם).

פירוש הרא"ש

מתני' אלא בהרמו של ים. דכתיב קסלת (ו) אצל היה מותרים וחרמים: הרי עצמי קרבן. אסור בעצמי קרבנן על עונשין ועונשין אותן ומחמירין עליהם. בגמרא מפרש: פותחין לו פתח במקום אחר. כלומר שאלה זריצין אצל לא עושין ולא זריצין אלא ממתימין: גב' ברא"ה בת"ה. דקיס לן בגויה דלא משקף: אבל ע"כ שבא לישאל כלומר לא לפי חסם וא"ל כן נדרתי וכן היסם כיונמי כדי שאמר לו היסם שאינו נדר וא"ל חרטיס: והנהא חרטיס עליו עושין אותו לנהוג אסור כימים שנהא נה הישר: ומהמירין עליהו דלא פתיחין להו פתח ממוקם אחר דמחמת כלומר זאת הסומא אני מודה לך דלא פתיחין ליה במחטה אלא ריבין לבקש לו פתח ממוקם אחר דהיינו דלשתת דהכי לא נדר אצל מיישגל ליה מיישגל ליה וקשה אם כן אמתי שיק לישגל דמתי' דמתימין עליו דלאמר ח"ק הואיל ולא פלגי עליה דמתימין ונקטו כלשתת אחרינא פותחין ליה לומר דמתימין משמע ועוד דכירושלמי משמע דפלגי רבנן עליה ח"ק דמתימין עליו לך נראה לרי"י דרבנן פלגי ח"ק דמתימין עליו דפותחין ממוקם אחר דלפוקי שלא יתיירו לו ונגופו שלן נדר כלל כיון שהיה דעבמו לקבנות מליס וכו"א כן אלא מפקחין לו ממוקם אחר כמו בשאר נדרים או על ידי פתח דלשתת דהכי לא נדרת [אין] ע"י חרטה:

אשה הויין לו בנים שאינן מהוגנין

אשה הויין לו בנים שאינן מהוגנין אמר רב יוסף ובאשתו נדה אמר רבי שמעון בן לקיש יעקבה דקתני במקום המנופת שהוא מכוון כנגד העקב תניא יבעבור תהיה יראתו על פניכם זו בושה לבלתי תחטאו מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא מיכן אמרו סימן יפה באדם שהוא ביישן אחרים אומרים כל אדם המתבייש לא במהרה הוא חוטא ומי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני אמר רבי יוחנן בן דהבאי ד' דברים סחו לי מלאכי השרת חגירין מפני מה הויין מפני שהופכים את שולחנם אילמים מפני מה הויין מפני שמנשקים על אותו מקום חרשים מפני מה הויין מפני שמספרים בשעת תשמיש סומין מפני מה הויין מפני שמסתכלים באותו מקום ורמינהו שאלו את א"ימא שלום מפני מה מפירות שבעולם יסור כמו מעליו ולא יוכל להתעסק במלאכת שמים לך נזקק לו מיד אך החמיר עליו כיון שעבר על נדרו שלא להחירו בחרטה אלא בפתח: אל תהי רגיל בנדרים **סופוך למעול בשנעושות.** דחמירי טפי דכתיב צו (שמות כ) לא ינקה: **להאיךך תרומה טמאה.** להזיור אפילו כהן שלא יהא רגיל אצל כהן ע"ה: **וצאסו נדה.** אפילו אשתו נדה שיש לו בה שעת הישר: **מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא.** דעל פניכס משמע צושת פנים וכתבי צמריה לבלתי תחטאו: **את אשר ישנו פה היום ואת אשר איננו פה ומי שאין לו בושת פנים אינו מורעס:** **סופוכין אסי שולחנם.** ולפי שגינה צירך לוקה צירך: **חרשין.** שאין שומעין ואין מדברים: **שמספרים בשעת תשמיש.** ונמלא חוטאין דיצבור ובשמיעה: לא

[דכדון וכן פי' תוס' לעיל גני האומר הרי את עלי ככשר [אמת] פותחין לו פתח ממוקם אחר וכן פרי"י כרבי יהודה: אמר בר אין נשאלין. לטון נדרים משונה הוא דמתימין אין נשאלין דמשמע דמקיל כסתם אין זריצין שאלה והדר מני אם נשאלין אלמא משמע דבעי שאלה לא קשיא הא בת"ס דכפי' המשנה: אבל בעם הארצין שבא לישאל. יש לספק דמשמע דוקא נקט כל לישאל אצל לא צא לישאל לא אמרינן ליה: בו שנדר יעבר ע"י נזירותו. ששתה יין דמכוח כירושלמי: אין נוקטין לו. להחיר עד שיהנה אסור כימים שנהא כהן הישר: א"י וכו' ברא"ה בנזירות מועטת. דלעני כראש שלשים יום: אבל נזירות מרובה. כגון שנה או שנתיס וכו' והשתא עושין אותו היינו כי הלא לנהוג אסור כימים שנהא כהן הישר ורבנן פלגי דמתימין גבי קרבנות מליס אצל בשאר נדרים גמורים אפילו רבנן מודה דעושין אותו אסו טעם על נזירותו ואין נוקטין לו עד שיהנה אסור כימים שנהא כהן הישר ואפשר דאף ר' יוסי דלאמר בנזירות מרובה דיו שלשים יום היינו דוקא בנזירות דקסת מירות שלשים יום אצל בנדרים דאין כסתם נדר ל' יום אלא לעולם אפי' ר' יוסי מודה עד שיהנה דוקא בנזירות דקסת מירות שלשים יום אצל בנדרים דאין כסתם נדר ל' יום נלדר ויש רוצים לדקדק מזה דקסת

אסור כימים שנהא כהן הישר ח"ק בנדר מרובה ומיהו בתוספתא (פ"ב) קתני האי פלוגמא דר' יוסי ור' יהודה בלשון נדר ולא בלשון מירות ואפי' א"ר יוסי בנדר מרובה שלשים יום ומיהו מה ענין ל' יום נלדר ויש רוצים לדקדק מזה דקסת נדר ל' יום ול"ג דהא אמר בפרק קמא (דף ד') נדר ליה קילוחא לכ"י דלע"ג דקסת נדר לעולם מ"מ אין ספאל להחמיר בנדר יותר מנזירות שיש בה קרבן ולכן אמר ר' יוסי ל' יום כמנו בנזירות וכאורה היה נראה דהלכה כרבי יוסי דרבי יהודה ורבי יוחנן הלכה כרבי יוסי ואם כן בנדר גמור נמי אסו עבר על נדרו דיו שלשים יום דמשמע בתוספתא דאף בנדר פלגי רבי יוסי ומיהו הדעת טעה דהלכה כר' יהודה דנפרק צ"ע (דף ג'). מיימי הש"ס ח"מ מלמד החס רבי יהודה כלל אלא קתני כסתם מלימיה ועוד [דקרון] הוסיף מלימיה דרבי יהודה רבנן דקאמר מתני' לא רבי יוסי ולא רבנן משמע דהלכה כחזיה מדקרי ליה רבנן ולענין מתני' דחסי' כ"ע דנמא הלכה כר"מ דהלכה כר"מ בנזירותו (מבנות כחומריו ושמה לא חשיבין ליה הלכה כר"מ בנזירותו אלא בקנסותיו: אל תהי רגיל בנדרים שסופך למעול בנדרים. ויש ספרים דגרסי סופך למעול בשנעושות פירוש ח"ף בשנעושות החמומות שכתוב בהם לא ינקה ויש ספרים דגרסינן בדיא ח"ף בשנעושות הוא דלאמר נדרים כייג לפירשות מפרש ר"מ כגון שנדר לקיס המלוא כמו אשנה פרק זה או אשנה מלואו ו: הויין ליה בנים שאינם מהוגנים. מזה כנגד מזה לפי שמסתכל בעקביה של אשה שחזר ענין העירוב לכן הויין ליה בנים שאין מהוגנים: הגרים מפני שהופכים שולחנם. פי' שמשמים ממונים שלא כדרכם ולפי שמשמים משמעין בנדר המלוי בידיים ח"ף בניהם לוקים צירכיס הרי"י: מפני שבנשקים באותו מקום. ולכן לוקים והולדות כפיהם: מפני שבספרים בשעת הדרון עלך ואלו מותרין:

[דכדון וכן פי' תוס' לעיל גני האומר הרי את עלי ככשר [אמת] פותחין לו פתח ממוקם אחר וכן פרי"י כרבי יהודה: אמר בר אין נשאלין. לטון נדרים משונה הוא דמתימין אין נשאלין דמשמע דמקיל כסתם אין זריצין שאלה והדר מני אם נשאלין אלמא משמע דבעי שאלה לא קשיא הא בת"ס דכפי' המשנה: אבל בעם הארצין שבא לישאל. יש לספק דמשמע דוקא נקט כל לישאל אצל לא צא לישאל לא אמרינן ליה: בו שנדר יעבר ע"י נזירותו. ששתה יין דמכוח כירושלמי: אין נוקטין לו. להחיר עד שיהנה אסור כימים שנהא כהן הישר: א"י וכו' ברא"ה בנזירות מועטת. דלעני כראש שלשים יום: אבל נזירות מרובה. כגון שנה או שנתיס וכו' והשתא עושין אותו היינו כי הלא לנהוג אסור כימים שנהא כהן הישר ורבנן פלגי דמתימין גבי קרבנות מליס אצל בשאר נדרים גמורים אפילו רבנן מודה דעושין אותו אסו טעם על נזירותו ואין נוקטין לו עד שיהנה אסור כימים שנהא כהן הישר ואפשר דאף ר' יוסי דלאמר בנזירות מרובה דיו שלשים יום היינו דוקא בנזירות דקסת מירות שלשים יום אצל בנדרים דאין כסתם נדר ל' יום אלא לעולם אפי' ר' יוסי מודה עד שיהנה דוקא בנזירות דקסת מירות שלשים יום אצל בנדרים דאין כסתם נדר ל' יום נלדר ויש רוצים לדקדק מזה דקסת

